

Ο Στέφανος Κακλαμάνης γεννήθηκε στην Καρυά Λευκάδος (1958) και σπούδασε βυζαντινή και νεοελληνική φιλολογία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών (1977-1981). Υπήρξε υπότροφος ερευνητής του Ελληνικού Ινστιτούτου Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών της Βενετίας (1984-1987) και έλαβε διδακτορικό δίπλωμα από τη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Κρήτης (1989). Διετέλεσε καθηγητής νεοελληνικής φιλολογίας στο Τμήμα Φιλολογίας του ίδιου Πανεπιστημίου διδάσκοντας (1989-2018) θέματα της ειδικότητάς του. Έχει εκδώσει κείμενα και ιστορικές πηγές και δημοσιεύσει μελέτες και άρθρα για την πρώιμη νεοελληνική λογοτεχνία, για την ιστορία, τη γραμματεία και τον πνευματικό πολιτισμό της Κρήτης κατά την περίοδο της Αναγέννησης, για την κίνηση των ιδεών και την ιστορία του χειρόγραφου και έντυπου ελληνικού βιβλίου. Έχει συμμετάσχει σε διεθνή επιστημονικά Συνέδρια και έχει οργανώσει Συμπόσια για θεμελιώδη ζητήματα της πρώιμης νεοελληνικής λογοτεχνίας.

Κυριότερα δημοσιεύματα:

ΑΥΤΟΤΕΛΗ

1. *Τριβόλης-Δεφαράνας-Βεντράμος. Τρεις Έλληνες λαϊκοί στιχουργοί στη Βενετία του 16ου αιώνα*, Ρέθυμνο, διδακτορική διατριβή, 1989.
2. *Γεωργίου Χορτάση Κατσούρμπος*, Η νέα ΣΚΗΝΗ, Μάιος 1993.
3. *Έρευνες για το πρόσωπο και την εποχή του Γεωργίου Χορτάση*, Ηράκλειο Κρήτης 1993 [Εταιρία Κρητικών Ιστορικών Μελετών].
4. *Μοσχολέου Θεολογίτη Βίος του αγίου και μεγάλου Νικολάου*. Κριτική έκδοση με εισαγωγή, σχόλια και λεξιλόγιο, Αθήνα, ΜΙΕΤ, 2000.
5. *Μανουήλ Γρηγορόπουλος. Νοτάριος Χάνδακα (1506-1532). Διαθήκες, απογραφές, εκτιμήσεις*, Ηράκλειο, Βικελαία Δημοτική Βιβλιοθήκη, 2003 [σε συνεργασία με τον Στέλιο Λαμπάκη].
6. *Βιβλιογραφία Ερωτοκρίτου (1889-2003)*, Ηράκλειο, Βικελαία Δημοτική Βιβλιοθήκη, 2003.
7. *Francesco Barozzi, Descrittione dell'isola di Creta (Περιγραφή της Κρήτης) 1577/1578*. Εισαγωγή, έκδοση κειμένου, σχόλια και απόδοση στα ελληνικά, Ηράκλειο, Βικελαία Δημοτική Βιβλιοθήκη, 2004.
8. *Άνθιμος (Ακάκιος) Διακρούσης, Ο Κρητικός Πόλεμος*. Κριτική έκδοση. Εισαγωγή, Σχόλια, Γλωσσάριο και Ευρετήριο, Αθήνα, ΜΙΕΤ, 2008 [Βυζαντινή και Νεοελληνική Βιβλιοθήκη 11].
9. *1453. Μαρτυρίες για την άλωση της Κωνσταντινούπολης*. Εισαγωγή και ανθολόγηση κειμένων, Αθήνα Μάιος 2010 [σε συνεργασία με τον Στέλιο Λαμπάκη].
10. *Andrea Cornaro, Historia Candiana. Μια αφήγηση του Δ' Βενετοτουρκικού πολέμου (1570-1573). Κύπρος - Ναύπακτος*, Εισαγωγή, έκδοση κειμένου, απόδοση στα ελληνικά, Σημειώσεις και Παράρτημα, Λευκωσία 2017 [Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών. Πηγές και Μελέτες της Κυπριακής Ιστορίας - LXXVIII].
11. Στέφανος Κακλαμάνης, *Η κρητική ποίηση στα χρόνια της Αναγέννησης (14ος-17ος αι.)*, τ. Α'. Εισαγωγή, Αθήνα, ΜΙΕΤ, 2019· του ίδιου, ό.π., τ. Β'. *Ανθολογία (14^{ος} αι.-περ. 1580)*, Αθήνα, ΜΙΕΤ, 2020· του ίδιου, ό.π., τ. Γ'. *Ανθολογία (περ. 1580 -17^{ος} αι.)*, Αθήνα, ΜΙΕΤ, 2020.

Μελέτες (επιλογή)

1. «Μάρκος Δεφαράνας (1503-1575;), Ζακύνθιος στιχουργός του ΙΣΤ΄ αιώνα», *Θησαυρίσματα*, 21 (1991) 210-315.
2. «Από το χειρόγραφο στο έντυπο: *Θησέος και γάμοι της Αιμίλιας (1529)*», *Θησαυρίσματα*, 27 (1997) 171-246.
3. «Πρόλογος εις το βιβλίον του Θησέου». Εκδοτική διερεύνηση», *ΑΝΘΗ ΧΑΡΙΤΩΝ*, επιμέλεια †Ν. Μ. Παναγιωτάκη, Βενετία 1998, σ. 113-174.
4. «Από το χειρόγραφο στο έντυπο: το παιχνίδι των γραφών. Τα ιδιαίτερα εκδοτικά προβλήματα κειμένων που έχουν παραδοθεί σε χειρόγραφο και έντυπη μορφή», στο Hans Eideneier, Ulrich Moennig, Νότης Τουφεξής (επιμ.), *Θεωρία και πράξη των εκδόσεων της υστεροβυζαντινής, αναγεννησιακής και μεταβυζαντινής δημόδους γραμματείας*, Ηράκλειο, ΠΕΚ, 2001, σ. 101-186.
5. «Cretan Literature mid. 14th-17th», *Greece. Books and Writers*, Athens, National Book Centre of Greece-Ministry of Culture, 2001, σ. 35-51.
6. «Η ιδέα της “σειράς” στην έκδοση των νεοελληνικών λογοτεχνικών εντύπων του 16ου αιώνα», στο D. Holton, Τ. Λεντάρη, U. Moennig, P. Vejleskov (επιμ.), *Κωδικογράφοι, συλλέκτες, διασκευαστές και εκδότες. Χειρόγραφα και εκδόσεις της όψιμης βυζαντινής και πρώιμης νεοελληνικής λογοτεχνίας. Πρακτικά Συνεδρίου που πραγματοποιήθηκε στο Ινστιτούτο της Δανίας στην Αθήνα, 23-26 Μαΐου 2002, προς τιμήν των Hans Eideneier και Arnold van Gemert*, Ηράκλειο, ΠΕΚ, 2005, σ. 293-348.
7. «Η χαρτογράφηση του χώρου και των συνειδήσεων στην Κρήτη κατά την περίοδο της Βενετοκρατίας», στο *CANDIA/CRETA/KPHTH. Ο χώρος και ο χρόνος. 16^{ος}-18^{ος} αιώνας*, Αθήνα, ΜΙΕΤ, 2005, σ. 11-69.
8. «Διακειμενικότητα και ποιητική τέχνη: Αχέλης και Κορνάρος», στο Στέφανος Κακλαμάνης (επιμ.), *Ζητήματα ποιητικής στον Ερωτόκριτο*, Ηράκλειο, Βικελαία Δημοτική Βιβλιοθήκη, 2006, σ. 249-272.
9. «Ο Ανδρέας Κορνάρος και η ναυμαχία της Ναυπάκτου», στο *Το Ιόνιο πέλαγος. Χαρτογραφία και ιστορία. 16ος-18ος αιώνας*, Αθήνα, ΜΙΕΤ, 2007 [Αρχείο Χαρτογραφίας του Ελληνικού χώρου], σ. 150-168.
10. «Ειδήσεις για την πνευματική ζωή στον Χάνδακα από το 16^ο βιβλίο της *Istoria Candiana* του Ανδρέα Κορνάρου», στο Ιωάννης Βάσσης, Στέφανος Κακλαμάνης, Μαρίνα Λουκάκη (επιμ.), *Παιδεία και πολιτισμός στην Κρήτη (Βυζάντιο-Βενετοκρατία). Μελέτες αφιερωμένες στον Θεοχάρη Δετοράκη*, Ηράκλειο, ΠΕΚ & Εκδόσεις Φιλοσοφικής Σχολής Πανεπιστημίου Κρήτης, 2008, σ. 115-249.
11. «Ο Λέων της Βενετίας και η Ημισέληνος στο Αρχιπέλαγος. Η ναυμαχία της Παροναξίας (8-10 Ιουλίου 1651)», στο *ΤΟ ΑΙΓΑΙΟ ΠΕΛΑΓΟΣ. Χαρτογραφία και Ιστορία / 15^{ος}-17^{ος} αιώνας*, Αθήνα, ΜΙΕΤ, 2010 [Αρχείο Χαρτογραφίας του Ελληνικού χώρου], σ. 63-91.
12. «Partendo da Candia. Pubbliche manifestazioni in onore di Gian Giacomo Zane, ex capitano general di Creta (1598)», *Κρητικά Χρονικά*, 31 (2011), 69-138.
13. «Σημειώσεις για τον *Ζήωνα*», *Ελληνικά*, 62 (2012), 43-104.
14. «Note sulla tradizione manoscritta dell'*Erotokritos*», *Κρητικά Χρονικά*, 33 (2013), 95-120.
15. «Ο Κωνσταντίνος (Καيسάριος) Δαπόντες και η φαντασία της Σαντορίνης (1650)», στο Στέφανος Κακλαμάνης, Αλέξης Καλοκαιρινός, Δημήτρης Πολυχρονάκης (επιμ.), *Λόγος και χρόνος στη νεοελληνική γραμματεία (18^{ος} -19^{ος}*

- αιώνας. Πρακτικά Συνεδρίου προς τιμήν του Αλέξη Πολίτη, Ρέθυμνο, 12-14 Απριλίου 2013, Ηράκλειο, ΠΕΚ, 2015, σ. 71-95.
16. «Ο Ερωτόκριτος στα χρόνια της πρώιμης νεωτερικότητας», στο Στέφανος Κακλαμάνης (επιμ.), *Ζητήματα ποιητικής και πρόσληψης του Ερωτοκρίτου*, Σητεία 2015, σ. 19-108.
  17. «Η Κρητική λογοτεχνία στα Επτάνησα τον 18^ο αιώνα», στο Στέφανος Κακλαμάνης (επιμ.), *Ζητήματα ποιητικής και πρόσληψης του Ερωτοκρίτου*, Σητεία 2015, σ. 297-323.
  18. «Οουμανισμός και Κρήτη», στο Κ. Σπ. Στάικος, *Οι ελληνικές εκδόσεις του Άλδου και οι Έλληνες συνεργάτες του*, Αθήνα 2015, σ. 1-39.
  19. «Giovanni Gregoropulo, copista di libri greci e collaboratore di Aldo Manuzio a Venezia», στο Mario Infelise (επιμ.), *Aldo Manuzio. La costruzione del mito, Aldus Manutius. The Making of the Myth*, Venezia, Marsilio, 2017, σ. 105-126.
  20. «Αμφίδρομες πολιτισμικές μεταφορές στην Κρήτη της Αναγέννησης», *Κρητικά Χρονικά*, 37 (2017) <Πρακτικά ΙΒ΄ Διεθνούς Συνεδρίου Κρητολογικών Σπουδών (Ηράκλειο, 21-25 Σεπτεμβρίου 2016)>, σ. 93-160.

Έχει μεταφράσει:

1. Conor Fahy, *Εισαγωγή στην κειμενική βιβλιολογία*. Μετάφραση και Επίμετρο Στέφανος Κακλαμάνης, Αθήνα, ΜΙΕΤ, 2013 [minima 4].

Έχει επιμεληθεί τους τόμους:

1. *Άνθη Χαρίτων. Μελετήματα εόρτια συγγραφέντα υπό των υποτρόφων του Ελληνικού Ινστιτούτου Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών της Βενετίας επί τη πεντακοσιετηρίδι από της Ιδρύσεως της Ελληνοορθοδόξου Κοινότητος Βενετίας, έτι δε επί τη τεσσαρακονταετηρίδι από της ενάρξεως της λειτουργίας του Ινστιτούτου, και τυπωθέντα μετά πολλής επιμελείας και διορθώσεως υπό † Νικολάου Παναγιωτάκη, Ενετίησιν, έτει από της ενσάρκου οικονομίας 1998 [Ελληνικόν Ινστιτούτον Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών της Βενετίας. Βιβλιοθήκη αρ. 18], 765 σσ.*
2. Νικόλαος Μ. Παναγιωτάκης, *Κρητικό Θέατρο. Μελέτες*, Αθήνα, στιγμή, 1998, 325 σσ. [σε συνεργασία με τον Γιάννη Μαυρομάτη].
3. Νικόλαος Μ. Παναγιωτάκης, *Τα νεανικά χρόνια του Δομήνικου Θεοτοκόπουλου*, Πρόλογος Νίκος Χατζηνικολάου, Ηράκλειο, ΠΕΚ, 1999, 232 σσ.
4. *Ενθύμησις Ν. Μ. Παναγιωτάκη*, εκδοτική επιτροπή Στέφανος Κακλαμάνης, Αθανάσιος Μαρκόπουλος, Γιάννης Μαυρομάτης, Ηράκλειο, ΠΕΚ & Βικελαία Δημοτική Βιβλιοθήκη Ηρακλείου, 2000, 842 σσ.
5. Νικόλαος Μ. Παναγιωτάκης, *Κρητική Αναγέννηση. Μελέτες για τον Βιτσέντζο Κορνάρο*, Αθήνα, στιγμή, 2002, 346 σσ. [σε συνεργασία με τον Γιάννη Μαυρομάτη].
6. *Παλαιά και Νέα Διαθήκη, ανώνυμο κρητικό ποίημα (τέλη 15ου-αρχές 16ου αι.)*. Κριτική έκδοση †Νικόλαος Μ. Παναγιωτάκης, Βενετία 2004 [Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών Βενετίας,

- Graecolatinitas nostra, Πηγές 6], μζ' + 231 σσ. [σε συνεργασία με τον Γιάννη Μαυρομάτη].
7. *Η πρόσληψη της Αρχαιότητας στο βυζαντινό και νεοελληνικό μυθιστόρημα*, Αθήνα, στιγμή, 2005, 285 σσ. [σε συνεργασία με τον Μιχαήλ Πασχάλη].
  8. *Ζητήματα ποιητικής στον Ερωτόκριτο*, Ηράκλειο, Βικελαία Δημοτική Βιβλιοθήκη, 2006, 543 σσ.
  9. *Παιδεία και πολιτισμός στην Κρήτη (Βυζάντιο-Βενετοκρατία). Μελέτες αφιερωμένες στον Θεοχάρη Δετοράκη*, Επιμέλεια Ιωάννης Βάσσης, Στέφανος Κακλαμάνης, Μαρίνα Λουκάκη, Ηράκλειο, ΠΕΚ & Εκδόσεις Φιλοσοφικής Σχολής Πανεπιστημίου Κρήτης, 2008, 335 σσ.
  10. *Ο Κρητικός Πόλεμος, από την ιστορία στη λογοτεχνία*, Επιμέλεια Στέφανος Κακλαμάνης, Ηράκλειο, Εταιρία Κρητικών Ιστορικών Μελετών, 2008.
  11. Νίκος Παναγιωτάκης, *Ένα χειρόγραφο της Γενναδείου Βιβλιοθήκης από το αρχείο των Καλλεργών της Κρήτης. Ανέκδοτη ομιλία*, Επίμετρο Στέφανος Κακλαμάνης, Αθήνα, ΜΙΕΤ, 2010.
  12. *Λόγος και χρόνος στη νεοελληνική γραμματεία (18ος-19ος αιώνας)*. Πρακτικά Συνεδρίου προς τιμήν του Αλέξη Πολίτη, Ρέθυμνο, 12-14 Απριλίου 2013, Επιμέλεια Στέφανος Κακλαμάνης, Αλέξης Καλοκαιρινός, Δημήτρης Πολυχρονάκης, Ηράκλειο, ΠΕΚ, 2015.
  13. *Ζητήματα ποιητικής και πρόσληψης του Ερωτοκρίτου*, Επιμέλεια Στέφανος Κακλαμάνης, Σητεία 2015.